ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 15ης Ιανουαρίου 1998 *

Στην υπόθεση C-113/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal du travail de Charleroi (Βέλγιο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Henia Babahenini

και

Βελγικού Δημοσίου,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας, που υπεγράφη στις 26 Απριλίου 1976 στο Αλγέρι και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητος με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2210/78 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/010, σ. 3),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Schintgen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini και G. Hirsch, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Devadder, γενικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών, Εξωτερικού Εμπορίου και Συνεργασίας για την Ανάπτυξη,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από την M. Wolfcarius, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Νοεμβρίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 18ης Μαρτίου 1997, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Μαρτίου 1997, το tribunal du travail de Charleroi υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας, που υπεγράφη στις 26 Απριλίου 1976 στο Αλγέρι και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητος με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2210/78 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/010, σ. 3, στο εξής: Συμφωνία).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Babahenini, αλγερινής ιθαγενείας, και του Βελγικού Δημοσίου ως προς την άρνηση χορηγήσεως συντάξεως αναπηρίας.

3 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η Babahenini είναι σύζυγος Αλγερινού συνταξιούχου εργαζομένου. Κατοικεί με τον σύζυγό της στο Βέλγιο, όπου αυτός απασχολήθηκε ως μισθωτός και λαμβάνει σύνταξη λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου σύμφωνα με τη βελγική νομοθεσία. Η ίδια ουδέποτε άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα στο Βέλγιο. Είναι δεδομένο ότι πάσχει σωματική αναπηρία.

4 Στις 11 Σεπτεμβρίου 1995, η Babahenini ζήτησε να της χορηγηθεί επίδομα αναπηρίας δυνάμει του βελγικού νόμου της 27ης Φεβρουαρίου 1987 (*Moniteur belge* της 1ης Απριλίου 1987, σ. 4832).

5 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νόμου αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 20ής Ιουλίου 1991 (*Moniteur belge* της 1ης Αυγούστου 1991, σ. 16951), ορίζει ότι, για να αξιώσει κάποιος επίδομα αναπηρίας, πρέπει να κατοικεί όντως στο Βέλγιο, να έχει την ιθαγένεια του Βελγίου ή άλλου κράτους μέλους της Κοινότητας, να είναι άπατρις ή απροσδιόριστης ιθαγένειας, πρόσφυγας ή να ελάμβανε, μέχρι το 21ο έτος της ηλικίας του, την προβλεπόμενη από τη βελγική ρύθμιση προσαύξηση οικογενειακού επιδόματος. Ο νόμος της 20ής Ιουλίου 1991 τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1992.

6 Στις 27 Σεπτεμβρίου 1995, οι αρμόδιες βελγικές αρχές απέρριψαν την αίτηση της Babahenini, με την αιτιολογία ότι δεν πληρούσε την προβλεπόμενη στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του νόμου της 27ης Φεβρουαρίου 1987 προϋπόθεση ιθαγένειας.

7 Στις 29 Νοεμβρίου 1995, η Babahenini προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του tribunal du travail de Charleroi, διατεινόμενη ότι αντέβαινε προς το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας, το οποίο απαγορεύει στις αρχές

κράτους μέλους να αρνούνται τη χορήγηση παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως στηριζόμενες στην αλγερινή ιθαγένεια του αιτούντος.

8 Ο auditeur du travail παρά τω tribunal du travail de Charleroi θεωρεί, όμως, ότι η Babahenini δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας, διότι το προβλεπόμενο από τον βελγικό νόμο δικαίωμα επιδόματος αναπηρίας πρέπει να θεωρηθεί ως πρωτογενές δικαίωμα, η δε προσφεύγουσα της κύριας δίκης δεν έχει η ίδια την ιδιότητα του εργαζομένου.

9 Το tribunal du travail de Charleroi διερωτάται μήπως η άποψη αυτή της εισαγγελικής αρχής άγει σε συρρίκνωση του περιεχομένου της Συμφωνίας, η οποία, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 1991, C-18/90, Kziber, Συλλογή 1991, σ. I-199), εφαρμόζεται και στα μέλη της οικογενείας του Αλγερινού διακινουμένου εργαζομένου. Επισημαίνει, περαιτέρω, ότι, εν προκειμένω, η αίτηση περί χορηγήσεως των παροχών απορρίφθηκε με μόνη αιτιολογία την ιθαγένεια της Babahenini και όχι το ότι δεν είχε ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα, προϋπόθεση άλλωστε που ουδόλως επιβάλλεται στους ημεδαπούς.

10 Θεωρώντας ότι η διαφορά έθετε ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, το tribunal du travail de Charleroi αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Εν όψει του άρθρου 39 της Συμφωνίας Συνεργασίας που συνήφθη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας και εγκρίθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2210/78, επιτρέπεται σε ένα κράτος μέλος να αρνείται τη χορήγηση επιδομάτων αναπηρίας (εν προκειμένω των προβλεπομένων με τον βελγικό νόμο της 27ης Φεβρουαρίου 1987) σε πάσχοντα αναπηρία Αλγερινό υπήκοο, ο οποίος δεν έχει εργαστεί ο ίδιος στο Βέλγιο, όταν αυτός κατοικεί στο Βέλγιο με τον σύζυγό του, Αλγερινό υπήκοο, ο οποίος λαμβάνει βελγική σύνταξη λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου;»

11 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθούν ο σκοπός και οι εφαρμοστέες διατάξεις της Συμφωνίας.

12 Κατά το άρθρο της 1, σκοπός της Συμφωνίας είναι να προαγάγει τη συνεργασία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σε όλους τους τομείς, για να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Αλγερίας και να ευνοήσει την ενίσχυση των σχέσεων των δύο μερών. Η συνεργασία αυτή θεσπίζεται, δυνάμει του τίτλου Ι, στον τομέα της οικονομικής, τεχνικής και χρηματοδοτικής συνεργασίας, δυνάμει του τίτλου ΙΙ, στον τομέα των εμπορικών συναλλαγών και, δυνάμει του τίτλου ΙΙΙ, στον κοινωνικό τομέα.

13 Το άρθρο 39, που ανήκει στον τίτλο ΙΙΙ, περί της συνεργασίας στον τομέα του εργατικού δυναμικού, προβλέπει, στην παράγραφο 1:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων των ακολούθων παραγράφων, οι εργαζόμενοι αλγερινής υπηκοότητος και τα μέλη της οικογενείας τους που διαμένουν με αυτούς απολαύουν στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως καθεστώτος που χαρακτηρίζεται από την απουσία κάθε διακρίσεως βασιζομένης στην ιθαγένεια, σε σχέση με τους υπηκόους των κρατών μελών στα οποία απασχολούνται.»

14 Οι επόμενες παράγραφοι του άρθρου αυτού αφορούν τον συνυπολογισμό των περιόδων ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή κατοικίας, των συμπληρουμένων στα διάφορα κράτη μέλη, την απόλαυση των οικογενειακών παροχών για τα μέλη της οικογενείας που κατοικούν εντός της Κοινότητος και τη μεταφορά στην Αλγερία των συντάξεων γήρατος, θανάτου, εργατικών ατυχημάτων ή επαγγελματικής νόσου, καθώς και αναπηρίας.

15 Όπως προκύπτει από το εν γένει πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν, με το προδικαστικό του ερώτημα, αν το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας έχει την έννοια ότι απαγορεύει

σε κράτος μέλος να αρνείται τη χορήγηση παροχής, όπως το επίδομα ανεπηρίας, την οποία προβλέπει η νομοθεσία του υπέρ των ημεδαπών που κατοικούν στην επικράτειά του και ασχέτως του αν αυτοί έχουν απασχοληθεί ως μισθωτοί, στην πάσχουσα αναπηρία σύζυγο συνταξιούχου Αλγερινού εργαζομένου, η οποία κατοικεί με τον σύζυγό της στο οικείο κράτος μέλος, για τον λόγο ότι είναι αλγερινής ιθαγενείας και ουδέποτε άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα.

16 Για να δοθεί λυσιτελής απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, κατά πόσον ένας ιδιώτης δύναται να επικαλεσθεί απ' ευθείας το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ενώπιον εθνικού δικαστηρίου και, δεύτερον, αν η διάταξη αυτή καλύπτει την περίπτωση της συζύγου Αλγερινού διακινουμένου εργαζομένου, η οποία ζητεί, εντός του κράτους μέλους στο οποίο κατοικούν και στο οποίο ο σύζυγός της εισπράττει σύνταξη γήρατος, τη χορήγηση επιδόματος όπως το επίδικο στην κύρια δίκη.

Επί του αμέσου αποτελέσματος του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας

17 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία [βλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 1995, C-103/94, Krid, Συλλογή 1995, σ. I-719, σκέψεις 21 έως 23, και, κατ' αναλογίαν, αποφάσεις Kziber, προαναφερθείσα, σκέψεις 15 έως 22, της 20ής Απριλίου 1994, C-58/93, Yousfi, Συλλογή 1994, σ. I-1353, σκέψεις 16 έως 18, και της 3ης Οκτωβρίου 1996, C-126/95, Hallouzi-Choho, Συλλογή 1996, σ. I-4807, σκέψη 19, που εκδόθηκαν σε σχέση με το άρθρο 41, παράγραφος 1, της Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του Βασιλείου του Μαρόκου, που υπογράφηκε στο Ραμπάτ στις 27 Απριλίου 1976 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2211/78 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/010, σ. 130), άρθρο ταυτόσημο με το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας Συνεργασίας ΕΟΚ-Αλγερίας], το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας, το οποίο θεσπίζει σαφώς και ανεπιφυλάκτως την απαγόρευση επιβολής διακρίσεων λόγω ιθαγενείας εις βάρος των εργαζομένων αλγερινής ιθαγενείας και των μελών της οικογενείας τους που κατοικούν μαζί τους όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, επιβάλλει σαφή και συγκεκριμένη υποχρέωση, της οποίας η εκπλήρωση ή τα αποτελέσματα δεν εξαρτώνται από καμμία μεταγενέστερη πράξη για οποιοδήποτε ζήτημα πλην όσων προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του άρθρου αυτού. Με τις αποφάσεις αυτές, το Δικαστήριο

προσέθεσε ότι ο στόχος της συμφωνίας, που συνίσταται στην προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σε όλους τους τομείς και ιδίως στον τομέα του εργατικού δυναμικού, επιβεβαιώνει ότι η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που διατυπώνεται στο άρθρο 39, παράγραφος 1, μπορεί να διέπει ευθέως τη νομική κατάσταση των ιδιωτών.

18 Το Δικαστήριο κατέληξε ότι (προαναφερθείσα απόφαση Krid, σκέψη 24, και, κατ' αναλογίαν, προαναφερθείσες αποφάσεις Kziber, σκέψη 19, Yousfi, σκέψη 17, και Hallouzi-Choho, σκέψη 20) η διάταξη αυτή παράγει άμεσο αποτέλεσμα, πράγμα που σημαίνει ότι οι ιδιώτες στους οποίους εφαρμόζεται έχουν το δικαίωμα να την επικαλούνται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

Επί του περιεχομένου του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας

19 Προκειμένου να προσδιοριστεί το περιεχόμενο της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων που διατυπώνεται στο άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας, πρέπει να εξεταστεί, αφενός μεν, αν ένα άτομο όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου αυτού, αφετέρου δε, αν μια παροχή, όπως το επίδικο στην κύρια δίκη επίδομα αναπηρίας του βελγικού νόμου, εμπίπτει στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως υπό την έννοια της διατάξεως αυτής.

20 Όσον αφορά, πρώτον, το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας, παρατηρείται ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται κατ' αρχάς στους αλγερινής ιθαγενείας εργαζομένους· κατά πάγια δε νομολογία, ο όρος «εργαζόμενος» (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Krid, σκέψη 26, και, κατ' αναλογίαν, προμνησθείσες αποφάσεις Kziber, σκέψη 27, Yousfi, σκέψη 21, και Hallouzi-Choho, σκέψη 22) περικλείει τόσο τους εν ενεργεία εργαζομένους όσο και όσους έχουν αποχωρήσει από την αγορά εργασίας, και δη μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας που απαιτείται για τη χορήγηση συντάξεως γήρατος.

21 Επισημαίνεται, περαιτέρω, ότι το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας καλύπτει και τα μέλη της οικογενείας των εν λόγω εργαζομένων, τα οποία κατοικούν μαζί τους στο κράτος μέλος εντός του οποίου αυτοί απασχολούνται ή απασχολήθηκαν.

22 Υπ' αυτές τις συνθήκες, ένα πρόσωπο όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, ούσα σύζυγος Αλγερινού διακινουμένου εργαζομένου, η οποία κατοικεί μαζί του στο κράτος μέλος εντός του οποίου ο εργαζόμενος λαμβάνει σύνταξη γήρατος αφού άσκησε εκεί το σύνολο της επαγγελματικής του δραστηριότητας, εμπίπτει στο άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας.

23 Το Βελγικό Δημόσιο αντιτείνει ότι μια Αλγερινή υπήκοος, σύζυγος Αλγερινού διακινουμένου εργαζομένου, η οποία όμως ουδέποτε υπήρξε η ίδια εργαζόμενη, δεν μπορεί να επικαλεσθεί τις διατάξεις του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για να λάβει παροχή, όπως το προβλεπόμενο από τον βελγικό νόμο επίδομα αναπηρίας, διότι η παροχή αυτή θεωρείται, κατά την οικεία εθνική νομοθεσία, ως πρωτογενές δικαίωμα και όχι ως παράγωγο δικαίωμα κτηθέν από την ενδιαφερομένη ως μέλος της οικογενείας διακινουμένου εργαζομένου.

24 Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί ότι το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας δεν συμπίπτει με το του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6), όπως ορίζεται στο άρθρο του 2· επομένως, η νομολογία που διακρίνει μεταξύ παραγώγων και πρωτογενών δικαιωμάτων των μελών της οικογενείας του διακινουμένου εργαζομένου στο πλαίσιο του κανονισμού 1408/71 — νομολογία που διευκρινίστηκε άλλωστε πρόσφατα με την απόφαση της 30ής Απριλίου 1996, C-308/93, Cabanis-Issarte (Συλλογή 1996, σ. I-2097) — δεν μπορεί να εφαρμοσθεί κατ' αναλογίαν στο πλαίσιο της Συμφωνίας, όπως προκύπτει από την προμνησθείσα απόφαση Krid, σκέψη 39 (βλ., κατ' αναλογίαν, προαναφερθείσες αποφάσεις Kziber και Hallouzi-Choho, σκέψη 30).

25 Επομένως, ένα άτομο όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας, ασχέτως του αν η αιτούμενη παροχή χορηγείται στον δικαιούχο της ως πρωτογενές δικαίωμα ή ως μέλος της οικογενείας Αλγερινού διακινουμένου εργαζομένου.

26 Όσον αφορά, δεύτερον, την έννοια της κοινωνικής ασφαλίσεως που χρησιμοποιείται στην ίδια διάταξη, όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση Krid, σκέψη 32, και, κατ' αναλογίαν, από τις προαναφερθείσες αποφάσεις Kziber, σκέψη 25, Yousfi, σκέψη 24, και Hallouzi-Choho, σκέψη 25, η έννοια αυτή πρέπει να νοηθεί ακριβώς όπως και η ταυτόσημη έννοια της κοινωνικής ασφαλίσεως του κανονισμού 1408/71.

27 Αφότου, όμως, τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1247/92 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 1992 (ΕΕ L 136, σ. 1), ο κανονισμός 1408/71 μνημονεύει ρητά στο άρθρο του 4, παράγραφος 2α, στοιχείο β' (βλ. επίσης άρθρο 10α, παράγραφος 1, και παράρτημα IIα του κανονισμού αυτού), τις παροχές που αποσκοπούν ειδικά στην προστασία των μειονεκτούντων ατόμων. Αλλά και πριν από την τροποποίηση αυτή του κανονισμού 1408/71, από την απόφαση της 28ης Μαΐου 1974, 187/73, Callemeyn (Συλλογή τόμος 1974, σ. 303), και εφεξής, τα επιδόματα ατόμου με ειδικές ανάγκες εμπίπτουν, κατά πάγια νομολογία, στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', που αναφέρει ρητά τις «παροχές αναπηρίας» (συναφώς, βλ. και προαναφερθείσα απόφαση Yousfi, σκέψη 25).

28 Επομένως, μια παροχή, όπως το προβλεπόμενο από τον βελγικό νόμο επίδομα αναπηρίας, εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 και, κατ' επέκταση, του άρθρου 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας.

29 Κατά συνέπεια, η διατυπούμενη στο άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας αρχή της απαγορεύσεως κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας, στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, εις βάρος των Αλγερινών διακινουμένων εργαζομένων και τα μελών της οικογενείας τους που κατοικούν μαζί τους, έναντι των υπηκόων των κρατών μελών στα οποία απασχολούνται συνεπάγεται ότι

τα εμπίπτοντα στη διάταξη αυτή άτομα μπορούν να αξιώσουν τα επιδόματα αναπηρίας υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες που ισχύουν και για τους ημεδαπούς.

30 Επομένως, δεν συμβιβάζεται με την αρχή αυτή η εφαρμογή στα εμπίπτοντα στη διάταξη αυτή άτομα όχι μόνον της προϋποθέσεως της ιθαγενείας του οικείου κράτους μέλους, την οποία οι ημεδαποί κατ' ανάγκην πληρούν, αλλά και της προϋποθέσεως που απαιτεί από όποιον ζητεί τη χορήγηση της αμφισβητούμενης παροχής κοινωνικής ασφαλίσεως να έχει ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα, προϋπόθεση μη επιβαλλόμενη — όπως τόνισε το αιτούν δικαστήριο — στους ημεδαπούς.

31 Όπως προκύπτει, επομένως, από την κατά το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας αρχή της απαγορεύσεως κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, δεν χωρεί άρνηση χορηγήσεως παροχής στη σύζυγο Αλγερινού διακινουμένου εργαζομένου, η οποία κατοικεί στο έδαφος του κράτους μέλους όπου απασχολήθηκε ο εργαζόμενος αυτός και συγκεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις, πλην της ιθαγενείας, για να λάβει παροχή, όπως το επίδομα αναπηρίας, το οποίο προβλέπει ο βελγικός νόμος υπέρ των ατόμων που κατοικούν στο οικείο κράτος μέλος.

32 Εν όψει του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας έχει την έννοια ότι απαγορεύει σε κράτος μέλος να αρνείται τη χορήγηση παροχής, όπως το επίδομα αναπηρίας, την οποία προβλέπει η νομοθεσία του υπέρ των ημεδαπών που κατοικούν στην επικράτειά του και ασχέτως του αν αυτοί έχουν απασχοληθεί ως μισθωτοί, στην πάσχουσα αναπηρία σύζυγο συνταξιούχου Αλγερινού εργαζομένου, η οποία κατοικεί με τον σύζυγό της στο οικείο κράτος μέλος, για τον λόγο ότι είναι αλγερινής ιθαγενείας και ουδέποτε άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα.

Επί των δικαστικών εξόδων

33 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Βελγική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν

αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 18ης Μαρτίου 1997 το tribunal du travail de Charleroi, αποφαίνεται:

Το άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας, που υπεγράφη στις 26 Απριλίου 1976 στο Αλγέρι και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητος με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2210/78 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978, έχει την έννοια ότι απαγορεύει σε κράτος μέλος να αρνείται τη χορήγηση παροχής, όπως το επίδομα αναπηρίας, την οποία προβλέπει η νομοθεσία του υπέρ των ημεδαπών που κατοικούν στην επικράτειά του και ασχέτως του αν αυτοί έχουν απασχοληθεί ως μισθωτοί, στην πάσχουσα αναπηρία σύζυγο συνταξιούχου Αλγερινού εργαζομένου, η οποία κατοικεί με τον σύζυγό της στο οικείο κράτος μέλος, για τον λόγο ότι είναι αλγερινής ιθαγενείας και ουδέποτε άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα.

Schintgen Mancini Hirsch

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιανουαρίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

R. Schintgen